

דברי הכל יחזיר לפרעון ולקנוניא לא חיישינן –

Everyone maintains he should return it; we are not concerned that there was payment and this may be a swindle.

OVERVIEW

שטר שאין בו a (by a חכמים and ר"מ between מחלוקת explains that the ר' אלעזר is only מודה חייב מודה; כשאין חייב מודה (אחריות נכסים) however if חייב מודה then both agree that we return the שטר. It seems that ר"א concludes וקנוניא לפרעון ולקנוניא. שטר ר"א initially ר"א is only discussing the case of אין בו אחריות (for that is where there is the מחלוקת between ר"מ וחכמים). תוספות addresses the issue how can there be a קנוניא by אחריות שטר שאין בו אחריות.

explains first why the גמרא does not mention another concern:

ולשמה כתב ללות בניסן כולי נמי לא חיישינן¹ כדאביי –

And we are also not concerned that perhaps he wrote the שטר to borrow in ניסן, etc. (and he did not borrow until תשרי, so it is a מוקדם שטר), this does not concern us for we maintains as אביי does that לו עדיו בחתומיו זכין.

ולקנוניא משום יש בו אחריות נקט² –

And when ר"א mentioned that we return the שטר when the לזה is מודה because we are not concerned ולקנוניא לפרעון, he was referring to the case of ר"א where there is a possibility of קנוניא against the לקוחות, therefore ר"א teaches that we are not concerned for a קנוניא (and פרעון). However ר"א was not discussing - לפרעון ולקנוניא לא חיישינן when he said שטר שאין בו אחריות

דבשאין בו אחריות לא שייך קנוניא דלא גבי ממשעבדי³ –

Because a קנוניא is not possible by אחריות שטר, since such a שטר will not collect from משעבדים, there can be no קנוניא.

explains himself why he assumes that according to ר"א a שטר without אחריות will not collect ממשעבדי, when shortly the גמרא mentions a ברייתא which clearly states that the maintain that a שטר שאין בו אחריות is גובה even ממשעבדי, therefore תוספות explains -
דלא ידע ברייתא דבסמוך⁴ –

¹ Seemingly this חשש is more realistic than קנוניא, where the person is an outright swindler (and we do not suspect people of such acts), however here he does not intend to swindle anyone.

² Even though ר"א is seemingly discussing only אחריות שטר שאין בו (See 'Overview'), nevertheless ר"א when giving this reason, is addressing the case of אחריות שטר שיש בו (which is also discussed in the משנה).

³ There is no reason to logically assume (on one's own) that אחריות שטר should collect ממשעבדי, unless we find a משנה or ברייתא that states so specifically.

⁴ ר"א could not have known of this ברייתא since it contradicts the view of ר"א and the גמרא cites this ברייתא as a refutation of ר"א.

For **ר"א did not know of this ברייתא** which is mentioned **shortly** in the גמרא. Therefore the presumption must be that a שטר שאין בו אחריות does not collect ממשעבדי.

offers an alternate explanation:

אי נמי רבי אלעזר סבר דאין בו אחריות גבי ממשעבדי לרבנן דאחריות טעות סופר הוא.
Or you may also say; that **ר"א maintains according to the רבנן** that a שטר **ר"א maintains** and **אחריות טעות סופר הוא** ⁶ since **גבי ממשעבדי** ⁵ **is דאין בו אחריות** this-

אף על גב דלא ידע ברייתא דבסמוך –

ברייתא. The reason he even though he did not know of the following maintains this is -

דסבר אי לאו טעות סופר הוא מבני חרי נמי לא גבי ⁷ –

Because ר"א reasons if the lack of אחריות is not a טעות סופר, but rather a conscious decision on part of the מלוה to forgo נכסים אחריות, then the מלוה would also not be **גובה** from **בני חרי**

דכיון שמחל השעבוד מחל גם הקרן כמו לרבי מאיר ⁸ –

For since the מלוה forfeited the rights to a lien, he also forfeited the principal, just as ר"מ maintains that a שטר שאין בו אחריות is not **גובה** even **חרי**. ⁹

looks to support this latter interpretation:

וכן משמע קצת דקאמר מחלוקת כשאין חייב מודה דהיינו באין בו אחריות –

And so indeed this last interpretation is slightly indicated by what **ר"א stated**, ‘**the מחלוקת is when מודה חייב**’, which is referring to the case of **אין בו אחריות** - (for it is only in this case where there is a מחלוקת between **ר"מ** and **חכמים**)

ועל זה קאמר בתר הכי אבל חייב מודה לפרעון ולקנוניא לא חיישינן –

And in reference to this statement (of ר"א) **states immediately afterwards; however if חייב מודה** we are not concerned **לפרעון ולקנוניא** (and **אין בו אחריות**) - (we return the שטר) -

משמע דאין בו אחריות קאי:

⁵ It is evident from this that תוספות is not גורס that **גבי מבני חרי** which is in parenthesis in our גמרא.

⁶ There is no אחריות in the שטר because the סופר mistakenly forgot to write it, but not that the מלוה told him there is no need to write it. We assume that every person wants security for his loans.

⁷ We must assume that according to the חכמים אחריות בו שטר שאין בו אחריות is גובה [at least from ב"ה]; otherwise they would not argue with ר"מ, rather they would agree that it can be returned even if מודה חייב.

⁸ שטר שאין בו אחריות and the חכמים both agree that we cannot distinguish between **בני חרי** and **משעבדי** (by a שטר שאין בו אחריות) for if השעבוד מחל על הקרן then מחל על השעבוד. Their dispute is that ר"מ maintains that the lack of אחריות is not a טעות סופר, so the מלוה was מחל על השעבוד, therefore he is also מחל על הקרן. However the חכמים maintain that אחריות is טעות סופר and the מלוה was not מחל, neither on the שעבוד, nor on the קרן.

⁹ See ‘Thinking it over’ # 2 & 3.

This indicates that the reason of 'וכו' לפרעון ולקנוניא is **referring to** the case of **אין בו אחריות**.

SUMMARY

The phrase שט"ח שיש להן אחריות לפרעון ולקנוניא לא חיישינן (if we assume that שט"ח שאין להן אחריות are only גובה חרי (מבני חרי), or it can refer to שט"ח שאין להן אחריות (if we assume that שט"ח שאין להן אחריות can also collect ממשעבדי סופר and these שט"ח can also collect ממשעבדי סופר). One may say that if the מלוה is מוחל the שעבוד, he is also מוחל the חוב.

THINKING IT OVER

1. What is the advantage of the first interpretation of תוספות over the second (to the extent that תוספות mentions it first)?
2. גובה מבני חרי is not שטר שאין בו אחריות according to ר"מ. ¹⁰ Is תוספות's explanation in agreement with רש"י here (on the beginning of this חרי)? ¹¹ Can there be a נפק"מ להלכה (according to ר"מ)?
3. How can we assume that if מחל על השעבוד מחל על הקרן; for if so, why did the מלוה have a שטר written up?!
4. תוספות mentions (in the second explanation) two concepts; a) אחריות טעות סופר, and b) מחל את השעבוד מחל את הקרן. Which of these two is the more obvious (relative to the other)?
5. Can the חשש of תשרי עד תשרי (if we do not agree with תוספות's פשט of the first פשט) apply to a שטר שאין בו אחריות (according to the first פשט)?

¹⁰ See footnote # 9.

¹¹ נח"מ בגמ' יג,א בד"ה שטר.